

AUTOR:
Matouš Erban

VEDOUCÍ PRÁCE:
doc. Ing. arch. Zdeněk Rothbauer

15127
ÚSTAV NAVRHOVÁNÍ I.

KONVERZE NA
CENTRUM SOUČASNÉHO UMĚNÍ

PORTFOLIO DIPLOMOVÉ PRÁCE

1_ ÚVOD

2_ HISTORIE

3_ URBANISMUS

4_ KOMPOSICE

5_ TÉMA

6_ FUNKČNÍ SCHÉMA

7_ POHLEDY

8_ ŘEZY

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE	
FAKULTA ARCHITEKTURY	
AUTOR, DIPLOMANT: Matouš Erban AR 2010/2011, LS	
NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE: (ČJ) TRANSFORMACE CHRÁNĚNÉ BUDOVY "HALA E" NA UMĚLECKÁ STUDIA V RÁMCI REVITALIZACE PRŮMYSLOVÉHO AREÁLU KOLBENOVA (AJ) ADAPTATION OF A PROTECTED BUILDING "HALL E" TO ART STUDIOS.	
JAZYK PRÁCE:	
Vedoucí práce:	Doc. Ing. arch Zdeněk Rothbauer
Oponent práce:	Ústav: Navrhování I Ing. arch Ondřej Císler
Klíčová slova (česká):	Konverze revitalizace umění studia divadlo galerie současné
Anotace (česká):	Ryzí a minimální formy industriální architektury se již mnohokrát osvědčily pro uměleckou tvorbu všeho druhu. Pro její nároky mají většinou plně vyhovující technické podmínky, I specifická atmosféra. Jako střed dění celého centra současného umění jsem zvolil galerii a divadlo.
Anotace (anglická):	Pure and minimalistic forms of an industrial architecture has proved worth many times as house of art. It usually fits the demands on technical conditions and a specific atmosphere. I chose a gallery and theater for the axes of the events of this center for contemporary art.

Prohlášení autora
Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“
(Celý text metodického pokynu je na www.FA.studium/ke-stazeni)

V Praze dne 20. května 2011

podpis autora-diplomanta

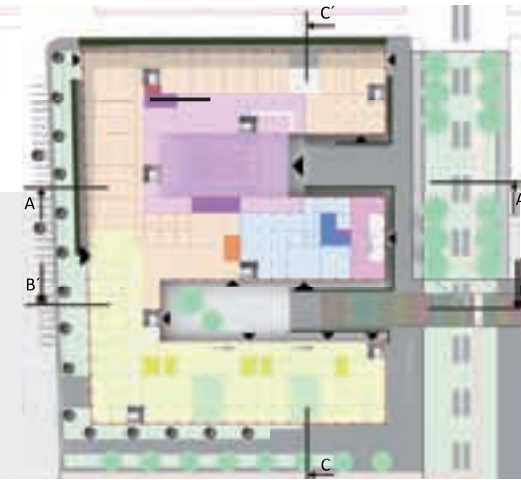
Industriál

Romantický pohled na práci našich předků, inspirace jejich prací, alibi pro neproduktivní charakter kvarterního sektoru, jenž stavby a prostředí přebírá.

Konverze

Přeměna stavby původně ryze utilitárního charakteru a využití jejího konstrukčního a prostorového potenciálu k nové funkci, již stavba není navrhována na míru. Konverze má maximálně zachovávat atmosféru původního objektu, ne ji však konzervovat, ale čerpat z ní a rozvíjet ji. Měla by ideálně vytvořit komfort pro nové uživatele, ale neničit odkaz, jenž stavba nese.

Řešení areálu čerpá do značné míry ze současného stavu geomorfologických a sociálních podmínek, které však determinovaly vývoj areálu i historicky. Základní osou rozvoje areálu byla ulice Kolbenova a jejím negativním otiskem je potok Rokytka. Mezi těmito hranicemi „rušné – klidné“, „městske – přírodní“ osciluje návrh. V prostoru městského pásu jsme navrhli systém pěších zón, obkroužený obslužnými komunikacemi, a posléze pásy zeleně se soliterními budovami. Městský pás má do centra umístěno náměstí čtvercového charakteru, do kterého jsme zavedli tramvajovou dopravu, jinak ovšem charakterem pro pěší. V centru se nachází chráněný komín s vodojemem, jenž se příhodně nabízí pro použití funkce rozhledny. Pod ním je čtvercová plocha s vodní aktivitou rozčleněnou v rastru 5x5 metrů. Trysky fontánek jsou schovány mezi spárami betonových bloků, takže voda prýští ze země. Okolo čtverce s fontánami je potom rozmístěno sezení ve stínu stromů. Na náměstí je kromě příjezdu tramvají možnost vstupu od stanice metra Kolbenova průchody pod budovami na východní straně. Odtud také vede betonová barevná zebra směřující ke kulturnímu centru – Hale E.

2_Historie

„Ústřední skladiště Ministerstva pošt a telegrafů, Skladiště telegrafní hospodářské ústředny, hala E v areálu závodu Praga architekt Josef Kalous (Student Jana Kotěry mimo jiné autor brněnského výstaviště a jeho pavilonu A) Ministerstvo pošt a telegrafů, jehož hlavní úlohou v novém státě bylo dbát o rozvoj telefonního a telegrafního vedení, telefonních ústředen, radiotelegrafních stanic apod., nutně potřebovalo nové budovy. V roce 1923 nechalo postavit ve Vršovicích garáže a autodílny pro poštovní automobily, v roce 1927 byla dokončena meziměstská telefonní ústředna na Žižkově. V letech 1931 - 1932 bylo zbudováno na volném pozemku v blízkosti ČKD ve Vysočanech ústřední skladiště. Rozsáhlou jednopatrovou budovu ve tvaru písmene E, situovanou delším spojujícím křídlem do ulice Kolbenovy (Pod Kolbenkou), provedly stavební firmy K. Skorkovský a Pražská stavební a betonářská společnost. Železobetonová skeletová konstrukce je významná tím, že zde bylo použito - vzhledem k velkým nahodilým zatížením - hřibových stropů v celém objektu. Také základy byly provedeny obdobným způsobem. Sloupy osmiúhelníkového průřezu s dvojité zkosenými hlavicemi jsou řazeny ve čtyřech polích v každém křídle a dávají prostorům haly monumentální charakter. Skladiště je nyní dvoupatrové. Nástavba zřejmě vznikla až po 2. světové válce, na jejímž sklonku byla část Vysočan poškozena nálety. Skladiště se stalo součástí automobilových závodů Praga - ČKD Vysočany. Komín s vodojemem, jako poslední svého druhu v Praze, byl spolu s halou E prohlášený za kulturní památku.“ V současnosti sídlí v části objektu velkoobchod s nábytkem Jena.

Za historicky významný okamžik se dá jistě považovat i „dopis 99 pragováků“, kterým v roce 1968 vyzývali Sovětský svaz k potlačení protisocialistických sil v Československu, a který byl údajně sepsán v jídelně v budově Haly E.

Areál bývalého závodu Praga se nachází v průmyslové čtvrti Vysočan, poblíž údolí potoka Rokytky. Tuto čtvrť zatím minula vlna konverzí areálů, které probíhaly v minulosti ve čtvrtích blíže centru, avšak většina provozů již delší dobu není funkční. Po sametové revoluci se nepodařilo podnik ČKD privatizovat a provozy ve Vysočanech byly během několika let zastaveny. Od té doby areál Pragovky převážně chátrá v rukou spekulantů. Jeden z největších problémů, se kterými se areál potýká je vysoká míra zamoření půdy oleji a potřeba asanace před výraznějšími úpravami.

Zdroj:

https://registr.cvut.cz/registr/print_karta.php?zaznam=V000295&verze=max

VÝZKUMNÉ CENTRUM PRŮMYSLVÉHO DĚDICTVÍ FA ČVUT V PRAZE, Ing. arch. Petr Vorlík

<http://wgp.praha-mesto.cz>

<http://maps.ovi.com/3D/>

<http://archivnimapy.cuzk.cz>

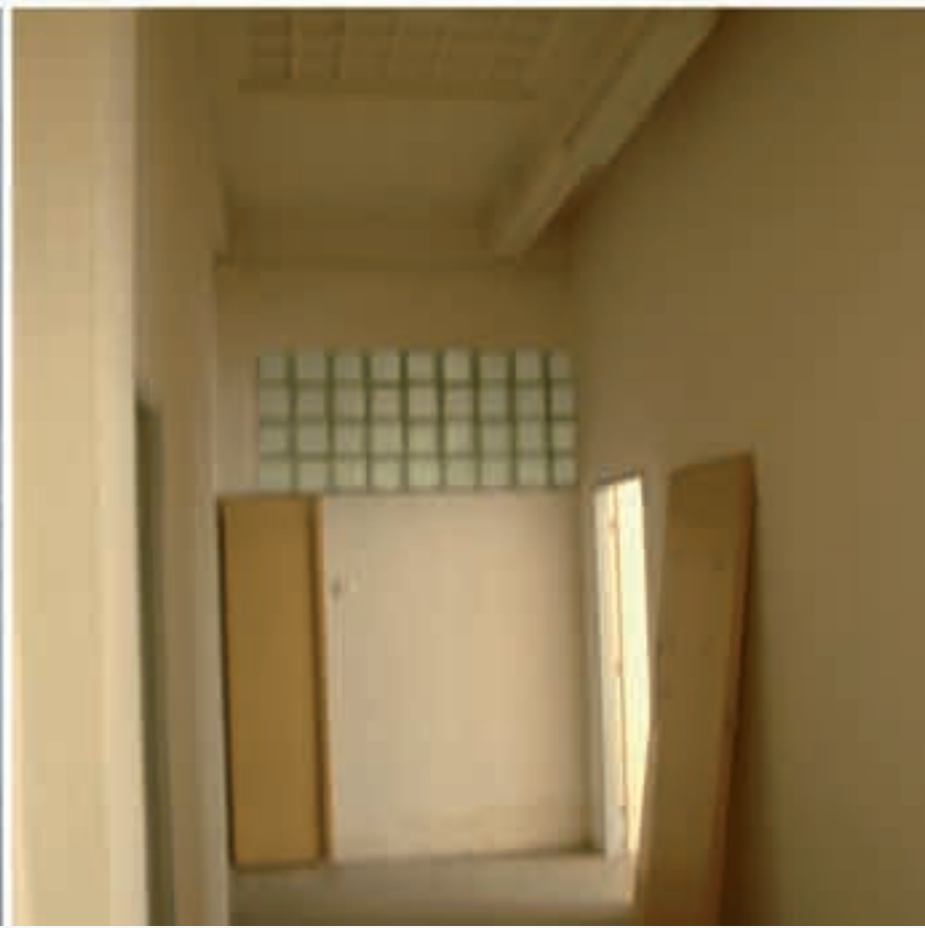
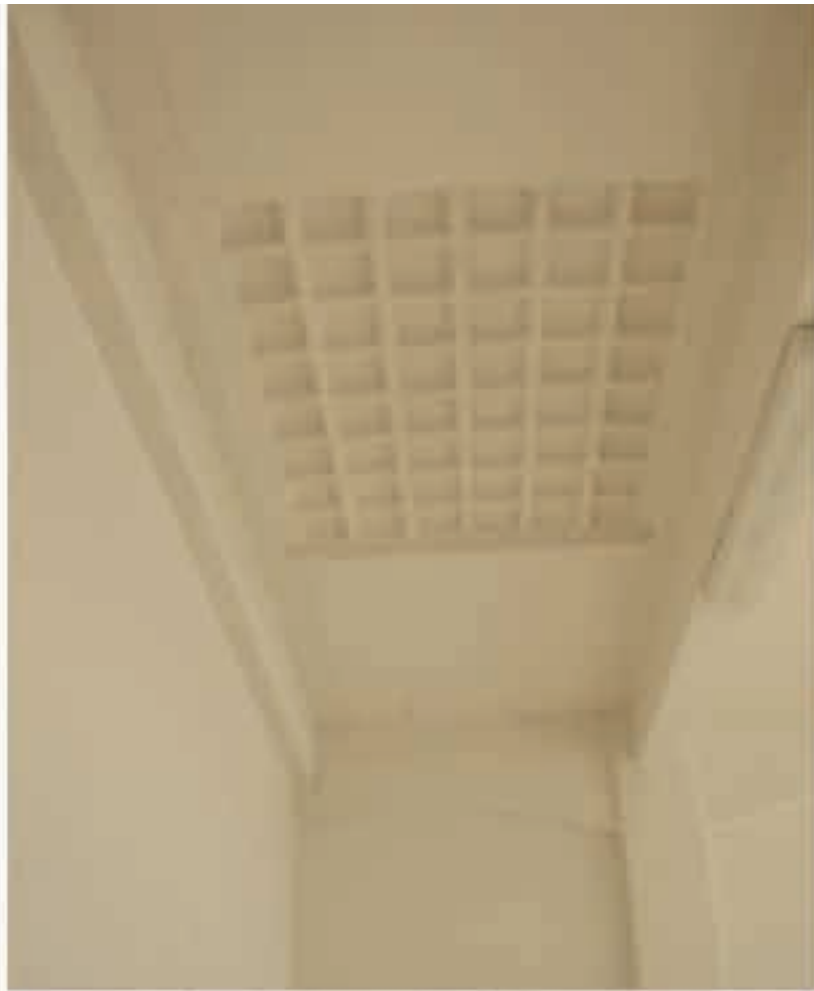
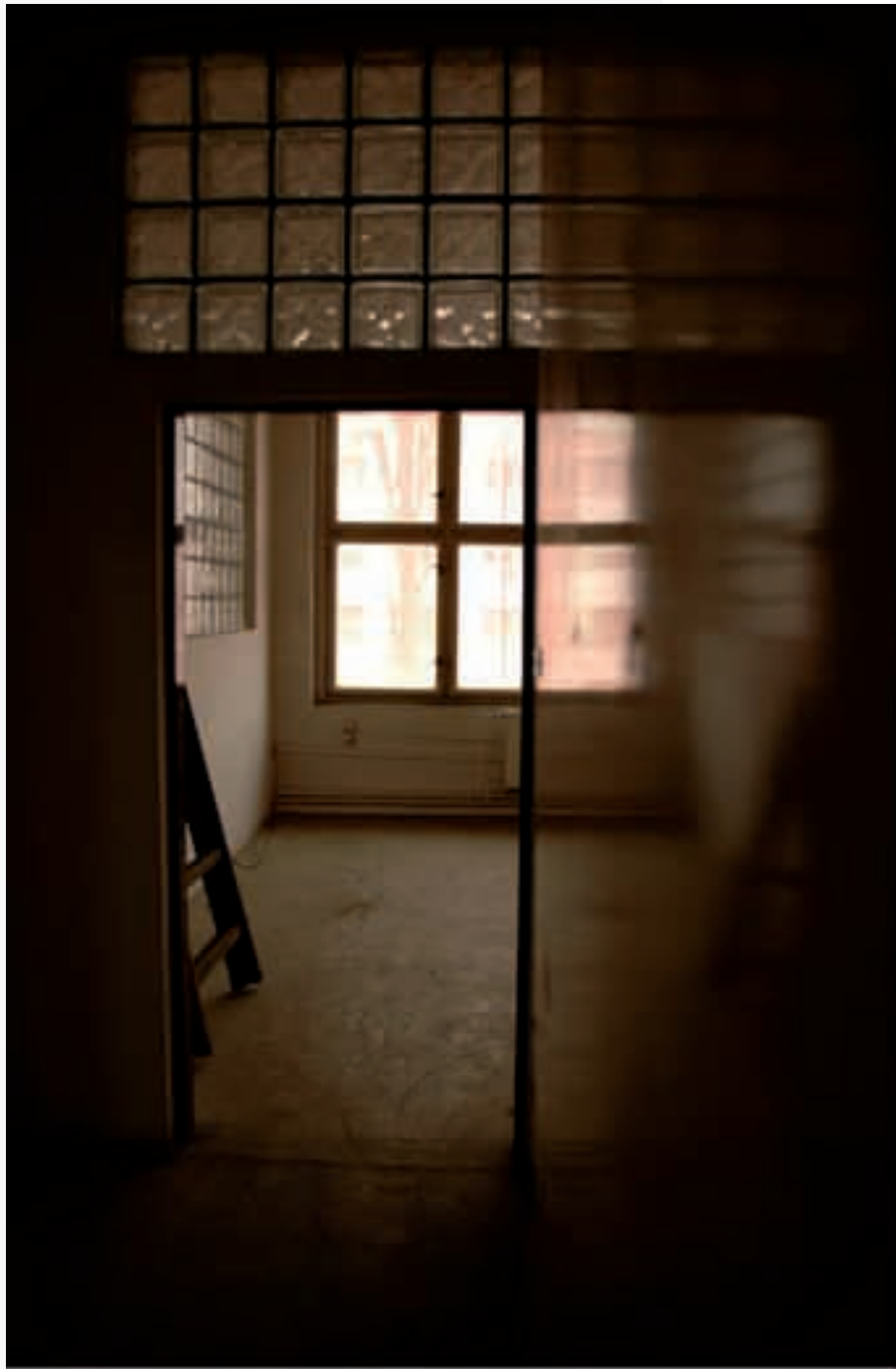

Budova je zajímavá nejen vysokou stabilitou železobetonových konstrukcí, jak se píše v registru průmyslových památek VPCD, ale také zajímavými kompozičními principy, které jí pro návštěvníka poskytují zajímavý náboj. Pro provoz haly E byla jako pro skladištní budovu velice podstatná funkce dopravní, zejména pak dlouhé dvory se širokými rampami, určenými pro nakládání objemných nákladů na automobily. Na 334 metrů fasády bez ramp připadá 362 metrů fasády, která takovými rampami disponuje. Rozměry budovy jsou fakticky značně rozsáhlé, přitom však působí dojmem zdaleka ne tak kolosálním, jak by mohla. Budova má 8000 metrů čtverečných obestavěné plochy, její dvory ovšem proporcemi tvoří poměrně uzavřené, s nadsázkou by se dalo říci až intimní prostranství. Pokud stojí pozorovatel u nejzazší fasády dvora, výhled do ulice činí pouhých 16 stupňů jeho zorného úhlu. Tím je pocitově od případného provozu na veřejném prostoru oddělen, 344 stupňů tvoří polosoukromý charakter dvoru budovy. Pocit intimity je rovněž podporován okenními otvory. Jejich velikost je oproti standartním okenním otvorům svými 4 a čtvrt na 1,82 výrazně větší, a tím dávají stavbě přirozenější měřítko. Uzavřeností prostorů dvorů člověk zažívá podobný pocit ambivalence, jako například ve dvoraně Veletržního paláce, nebo v prostorách starých pasáží. Jsem venku, nebo uvnitř? Je to dům, nebo ulice?

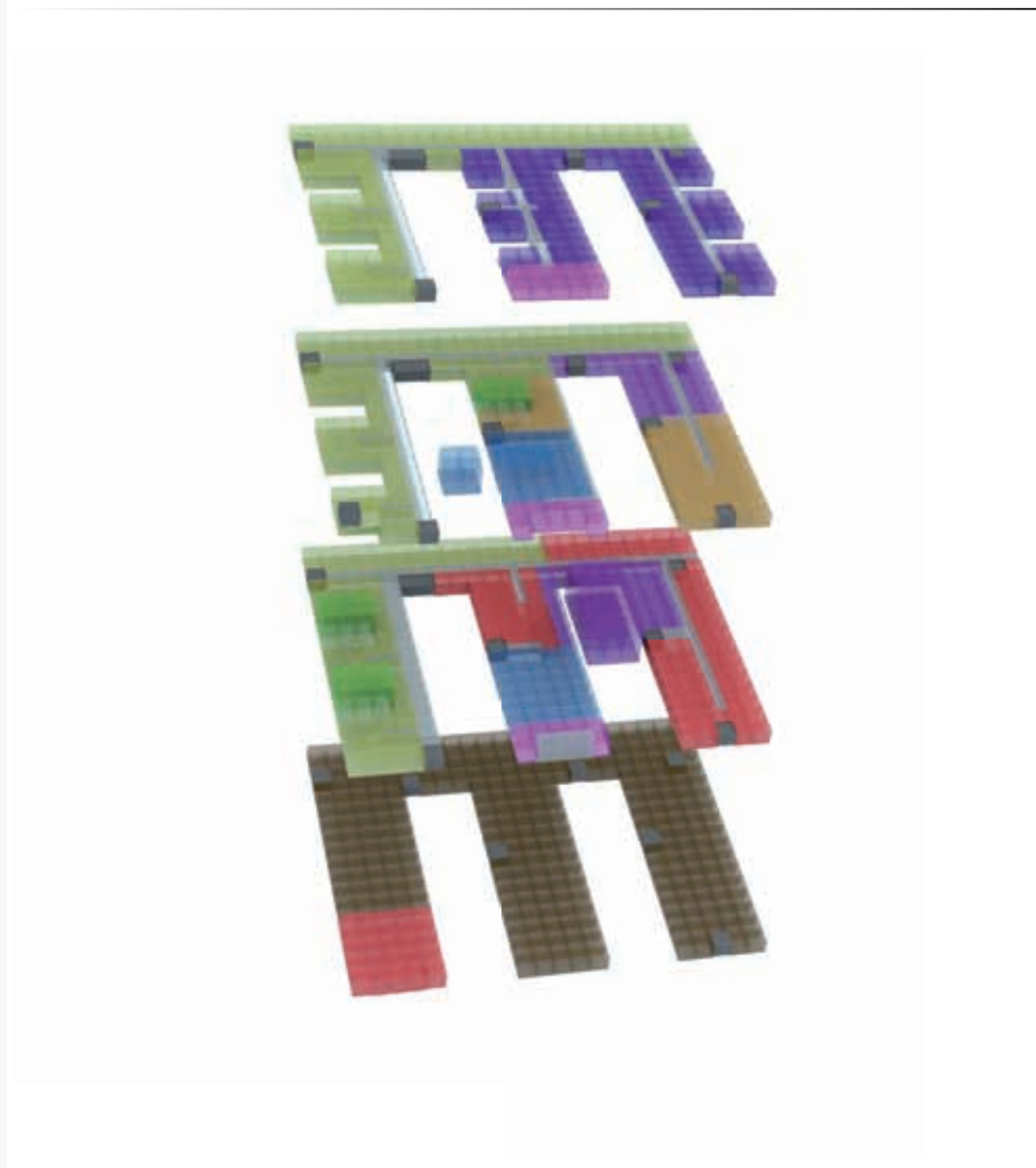

5_TÉMA

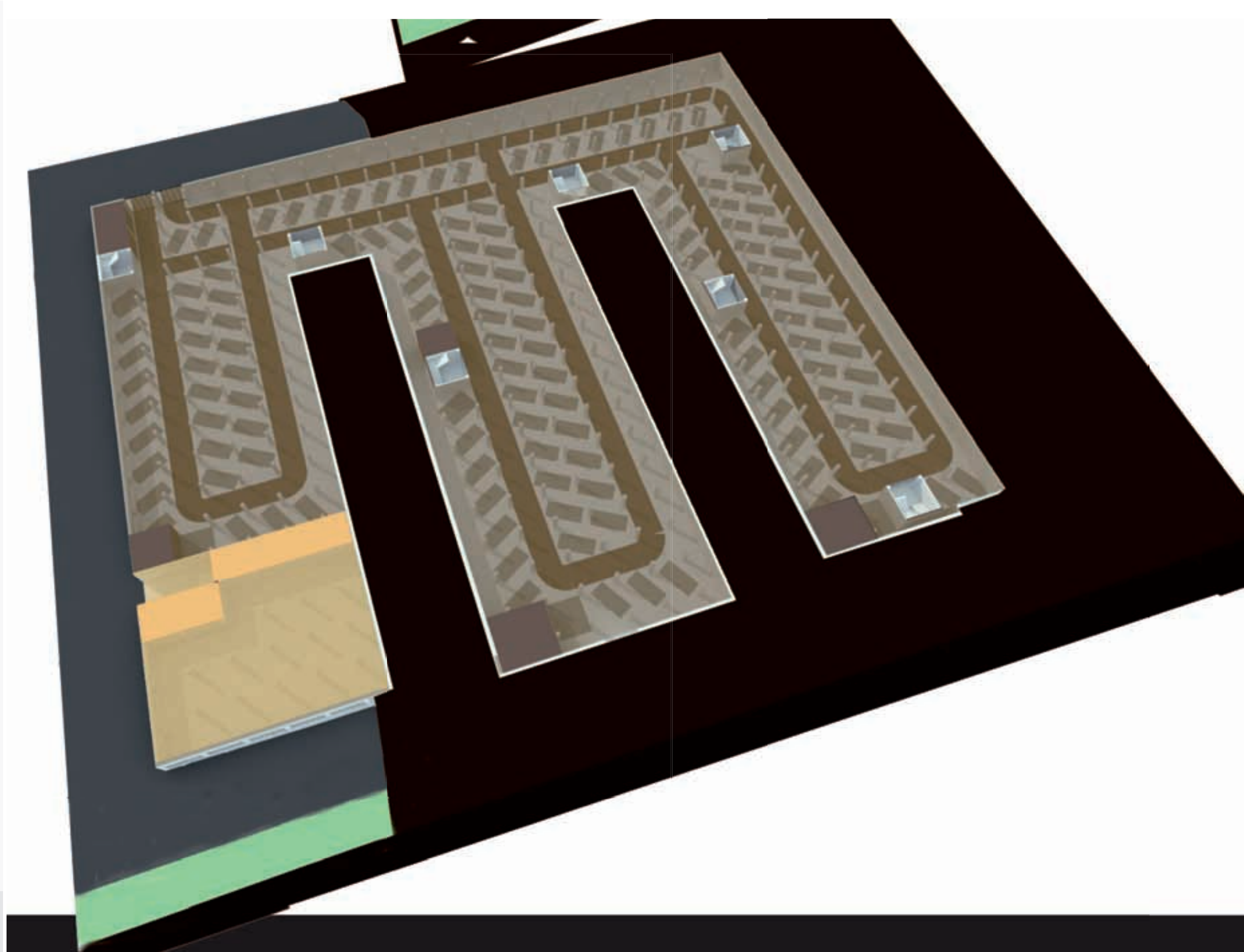
Dům v domě, interiér v exteriéru, exteriér v interiéru.
Ryzí a minimální formy industriální architektury se již mnohokrát osvědčily pro uměleckou tvorbu všeho druhu. Pro její nároky mají většinou plně vyhovující technické podmínky, ať už jsou to požadavky na osvětlení prostorů, jejich velikost a monumentalitu, na mohutnost jejich konstrukcí, anebo v neposlední řadě na atmosféru, kterou tyto stavby skýtají. Podobné projekty již dnes nejsou ojedinělé a s postupem času se ukázaly jako životaschopné i ve světě drsné tržní ekonomiky. Za příklad by se daly použít například galerie Trafačka (bývalá trafostanice), Futura (bývalá kaučukovna) Karlín Studios (bývalá továrna ČKD) a v neposlední řadě Meetfactory(původně sklárna). Levnější pronájem, menší tlak na pozemky, menší obsazenost prostorů a ochota návštěvníků dojíždět z centra umožňuje galeriím přesunout se na prstenec mimo centrum města. Naplnění těchto institucí úspěšnými aktivitami ukazuje potenciál růstu počtu i objemu center současného umění. Proto jsem se rozhodl navrhnout takový provoz do budovy Halý E. Jako střed dění celého centra umění jsem zvolil galerii a divadlo. Jeden každý do jednoho dvora budovy.
Prostory ve dvoře na mne působily tak, že jsem se je rozhodl respektovat jako nejzásadnější body, jako ústřední myšlenku, těžiště a centrum domu. Rozhodl jsem se princip citlivého oddělení z veřejného prostoru umocnit a pracovat s ním. S volnou hranicí veřejného a poloveřejného prostoru, s paradoxem soukromí pro veřejnost.

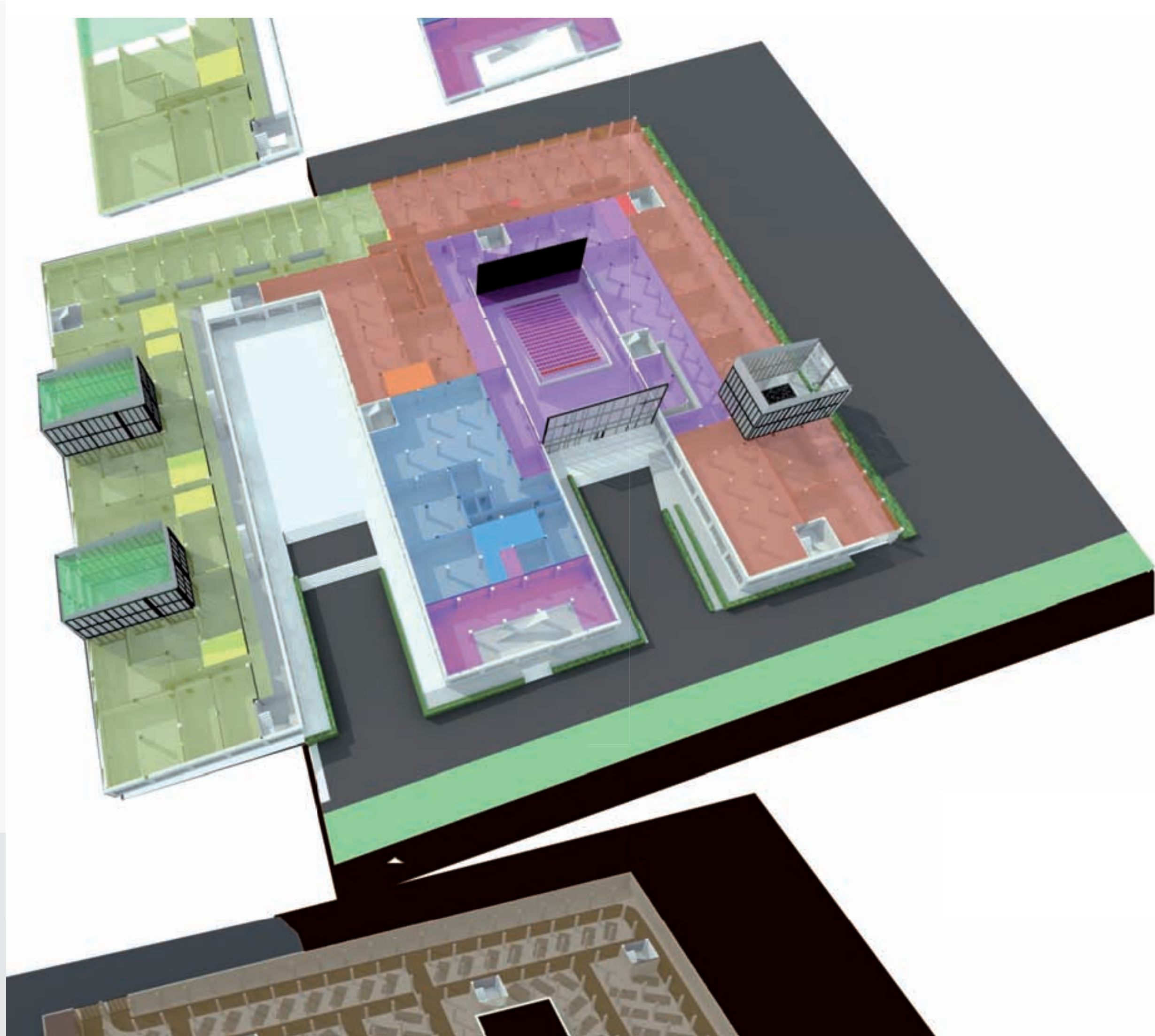

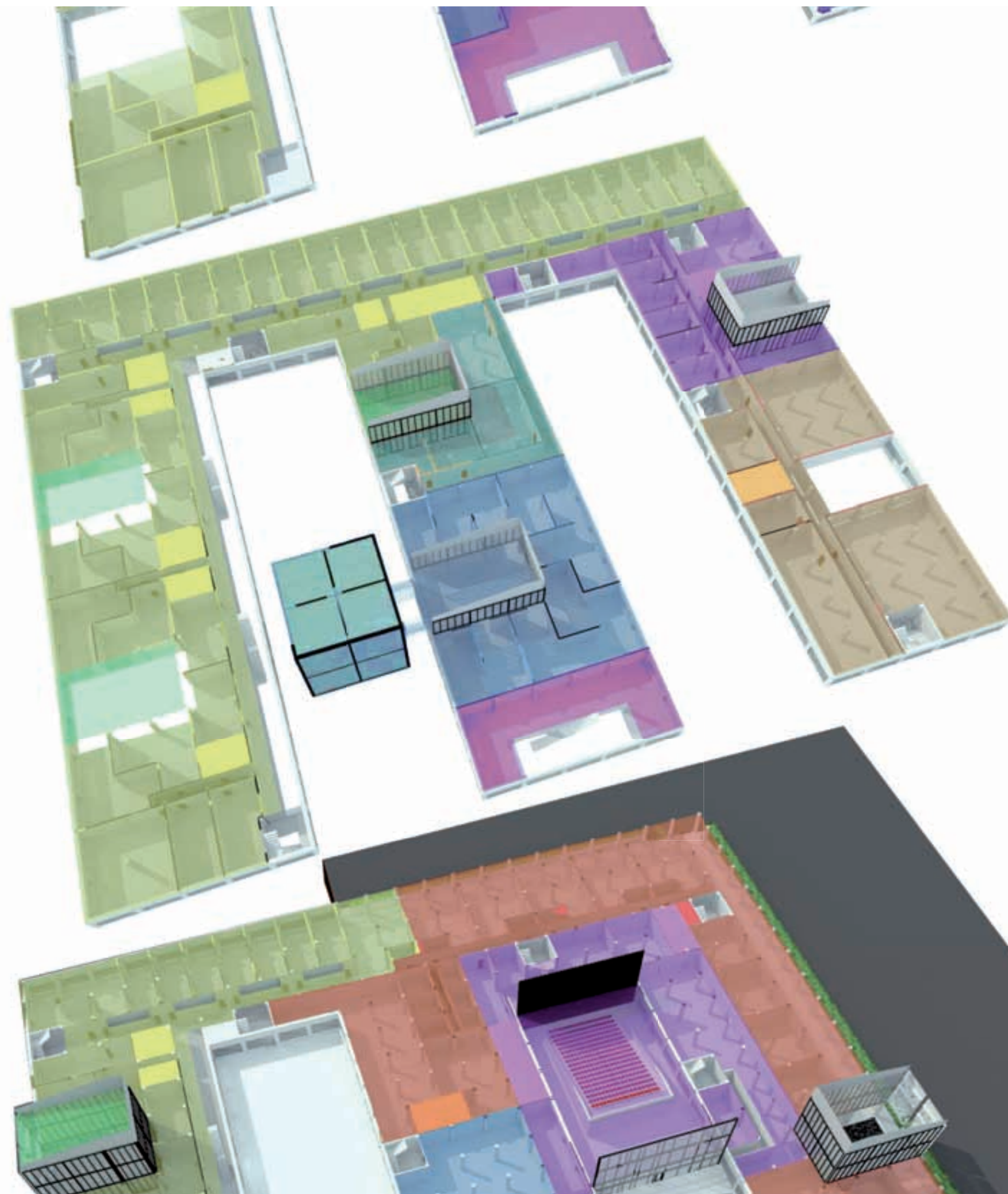

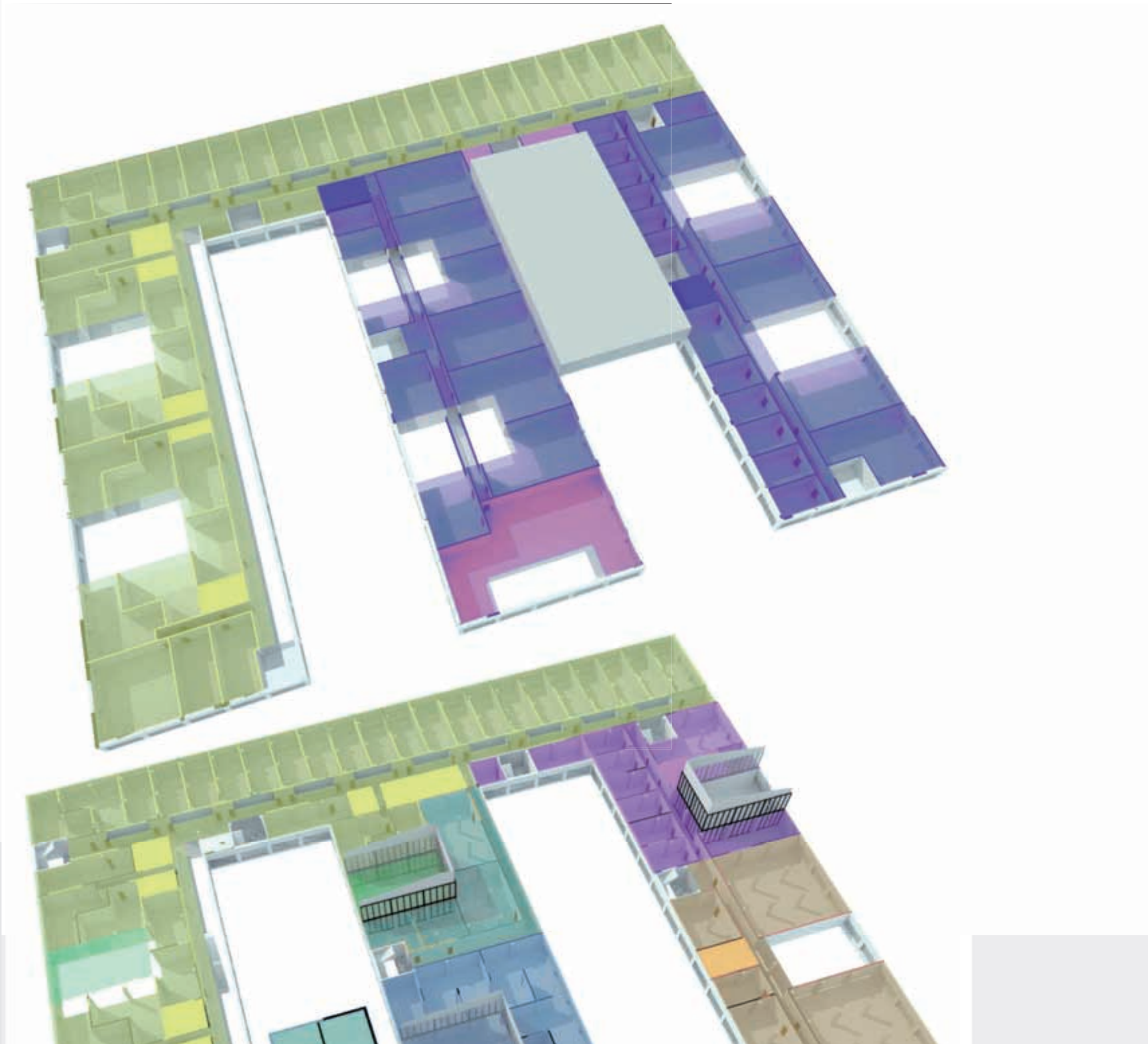
PRONÁJEM / PRODEJ - BYDLENÍ	
UMĚLECKÉ REZIDENCE	
CHRÁNĚNÉ DÍLNY, ARTETERAPIE, STUDIA UMĚLECKÝCH ŘEMESEL PRO VEŘEJNOST	
ATELIÉRY	
DIVADLO	
KNIHOVNA	
GALERIE	
OBCHODY, RESTAURACE	
GARÁŽE	

Provozě je budova rozdělena na část, ve které se nachází samotné umělecké centrum, a na část obytnou. Ta se nachází v jižním a západním křídle budovy. Byty jsou z důvodu značné hloubky "prstů" objektu (křídlo má na šířku 25 metrů) orientovány na jižní fasádu do společných atrií, které vznikly vybouráním dvou sloupů a střechy v jejich místě. Vzniká tím soukromá, zazeleněná plocha, která je samozřejmě k užívání bytů do ní ústících). Ve zbylých dvou křídlech budovy je umístěno již zmíněné centrum současného umění. V prostředním křídle je galerie s rezidenčními byty, v severním pak zázemí divadla a prostory pro kurzy pro veřejnost. V nejvyšším patře jsou pak vyčleněny prostory pro umělecké ateliéry.

ZÁPADNÍ POHLED

SEVERNÍ POHLED

JIŽNÍ POHLED

VÝCHODNÍ POHLED

ŘEZ A-A'

ŘEZ B-B'

ŘEZ C-C'

